

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ-СКРИПТА „ФИЗИОЛОГИЈА ЗА ФАРМАЦЕВТИ“ ОД
АВТОРИТЕ ПРОФ. Д-Р ИЦКО ЃОРГОСКИ И АСС. М-Р МИРЕ СПАСОВ,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2502-307/99 од 131-вата редовна седница на Наставно - научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на ден 11. 12. 2014 година избрана е Рецензентска комисија во состав:

- Проф. д-р Емилија Јаневиќ - Ивановска, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип;
- Проф. д-р Дарко Бошнаковски, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис-скрипта „**Физиологија за фармацевти**“ од авторите **проф. д-р Ицко Ѓоргоски и асс. м-р Мире Спасов**, наменет за студентите од интегрираните регулирани професии и од прв циклус студии, студиска програма Фармација на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно - научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Наслов на скриптата: „Физиологија за Фармацевти“.

Наслов на предметот: Медицинска физиологија, со неделен фонд на часови 2+2+1, за студиската програма Фармација, во втор семестар.

Име и презиме на авторите на трудот: проф. д-р Ицко Ѓоргоски и асс. м-р Мире Спасов.

Значење на предметот кој се обработува во скриптата

Ракописот претставува учебно помагало, односно скрипта за изучување на предметот Физиологија на студиската програма по Фармација на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, согласно Наставната програма и содржините на предметната програма.

Основна цел на материјалот е

- да им овозможи на студентите запознавање со основите на предметот Физиологија и улогата на истиот како базичен предмет за фармацијата.
- стекнување на знаења кои ќе бидат основа при изучување на предмети во повисоките студиски години.

Податоци за обемот на ракописот

Скриптата - практикум содржи 356 страници во А4 формат со прилози како слики и табели, и ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Поради својата содржина и начинот на кој е напишан скриптата ќе биде основа во наставата по предметот Физиологија на студентите од студиската програма по Фармација, но може од корист и на другите студенти кои доаѓаат во контакт со сроден предмет. Скриптата „Физиологија за фармацевти“ според содржината и оригиналниот начин на разработка на тематските единици е материјал кои ќе овозможи голема ефикасност во воведувањето на студентите во Физиологијата како предмет и како научна дисциплина.

Краток опис на содржината

Скриптата обработува значајни содржини кои се поделени на единаесет дела, односно тематски единици, кои детално одговараат на поставените цели за изведување на наставата, и истите се:

1. ГРАДБА И ФИЗИОЛОГИЈА НА ЧОВЕЧКИОТ ОРГАНИЗАМ

Дел во кој се разработуваат и се дефинираат основните поимови како елементи, молекули и соединенија, потоа што се киселини, бази и пуфери. Темелно се објаснува хемијата на живата материја и хемиските врски, проучувањето на градбата на човечкото тело, градбата на клетките, органелите, ткивата, системите од органи и нивната функција во организмот.

2. МУСКУЛЕН СИСТЕМ

Во овој дел се објаснува физиолошкото значење на мускулите во човечкиот организам. Прво се објаснува градбата на мускулното ткиво и најважните карактеристиките на скелетниот мускул, потоа се прикажуваат составните делови кои се неопходни за нормалниот тек на мускулната контракција, за да на крај се разработи текот на мускулната контракција и механиката на мускулното движење.

3. ДИГЕСТИВЕН СИСТЕМ

Во делот за физиологијата на дигестивниот систем е опишан дигестивниот тракт, како и дополнителните органи на дигестивниот систем. Потоа детално се разработува делот за контролата на дигестијата и метаболизмот на сите хранливи материи и витамините.

4. КРВ И КРВОНОСЕН СИСТЕМ

Во делот за крв и крвоносен систем темелно се обработуваат сите формативни крвни елементи, составот на крвната плазма, хемостазата, текот и процесот на коагулацијата на крвта, потоа системот на крвни групи и трансфузијата на крвта. Исто така се разработува поглавјето за циркулацијата на крвта, малиот и големиот крвоток, физиологијата на крвните садови, лимфотокот, РЕС системот и одбранбениот систем на човековиот организам.

5. ЕКСКРЕТОРЕН СИСТЕМ

Во оваа тематска единица се обработуваат органите на екскреторниот систем со главна посветеност на физиологијата и функцијата на бубрезите, кои заземаат централно место. Овде се објаснува и функцијата на мочоводите, мочниот меур и мочниот канал. Се објаснува и создавањето на примарна и секундарна моч, како и процесот на микција.

6. РЕСПИРАЦИЈА

Во делот на системот за дишење прво се дефинира општо дишењето како физиолошка појава, потоа механиката и фреквенцијата на дишењето, се дефинираат дишните волумени и капацитети. Исто така се разработува и поимот физиологија на респирацијата, дишна резерва и максималниот дишен капацитет.

РЕГУЛАТОРНИ СИСТЕМИ

Првиот дел за регулаторни системи е поделен на четири подделови и тоа прв дел на нервен систем, рбетен мозок и рбетни нерви. Овде се дефинира значењето на нервниот систем за човекот, со теоретско објаснување на АНС. Во втората целина се изучуваат

черепните мозоци и черепните нерви, поделбите и процесите на памтење и учење. Во третиот дел се објаснуваат сетилата и сензорната трансдукција, со посебен осврт и објаснување на улогата и функцијата на сите сетила поединечно. Во последниот дел за ендокринологија се објаснува што се хормони која е нивната поделба, механизмот на дејството на истите, и се обработени сите ендокрини жлезди, нивните хормони и механизмот на нивното дејство на целните органи и клетки.

7. РЕПРОДУКЦИЈА КАЈ ЧОВЕКОТ

Во ова поглавје прво се објаснува значењето на репродукцијата, а потоа се обработува машкиот и женскиот репродуктивен систем.

8. ХУМАНА ГЕНЕТИКА

Се разработува и објаснува автосомното и полигенетското наследување, со структурните преуредувања на хромозомите, ДНК-технологијата и ДНК-инжинерингот.

9. ОПШТО ЗА ВАРЕЊЕ И ВАРЕЊЕ НА ХРАНАТА ВО УСНАТА ПРАЗНИНА

Прво, во овој дел, накратко се пишува општо за кожата и нејзиното значење, потоа за градбата на кожата, кожните творби и најважните физиолошки функции на кожата.

10. ТЕРМОРЕГУЛАЦИЈА И ТЕЛЕСНА ТЕМПЕРАТУРА

Дадени се механизмите за создавање и губење на топлината во организмот, како и механизмите за нивна регулација. Објаснети се поимовите нормална и нарушена телесна температура и нивното значење.

ЗАКЛУЧОК

Скриптата „ФИЗИОЛОГИЈА ЗА ФАРМАЦЕВТИ“ е прва напишана скрипта за предавања по предметот Физиологија на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, за насоката Фармација, а на студентите за кои е наменет им дава можности за стекнување на проширени знаења од предметот како Физиологија како базична наука.

Ракописот претставува материјал кој ќе биде од основна важност како скрипта прилагодена за предавањата по предметот Физиологија за студентите фармацевти.

Поради ова, со големо задоволство препорачуваме трудот да биде прифатен и објавен како скрипта по Физиологија за фармацевти.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, с.р.

Проф. д-р Дарко Бошнаковски, с.р.